

18 Ιανουαρίου 2015

Η εξομολόγηση: Μ. Μπακούνιν

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Οι εκδόσεις Le passager clandestin επανεξέδωσαν τήν γαλλική μετάφραση (1932) του αυτοβιογραφικού έργου Εξομολόγηση του Μ.Μπακούνιν (1814-1876), με κατατοπιστική εισαγωγή (σελ. 9-27) τού J.-Chr. Angaut.

Ο Μπακούνιν συνέθεσε τήν Εξομολόγηση το καλοκαίρι του 1851, ενώ ήταν φυλακισμένος στίς φυλακές του Πετροπαυλόφσκ, στήν Αγία Πετρούπολη. Έχει σημασία να τονισθεί ότι «την εποχή που έγραφε την Εξομολόγησή του, ο Μπακούνιν δεν ήταν αναρχικός και δεν είχε δημιουργηθεί το αναρχικό κίνημα» (σ. 11).

Michel Bakounine, Confession,

Éditions Le passager clandestin,

Neuvy-en Champagne, 2013, σελ. 211

Το κείμενο της Εξομολόγησης καλύπτει ένα ευρύ πλαίσιο θεμάτων που ξεκινούν από την εποχή των σπουδών του Μπακούνιν στην Γερμανία, όπου μελετώντας προβλήματα της μεταφυσικής κατέληξε στην «ματαιότητα κάθε μεταφυσικής» (σ. 34), ενώ βαθμιαία άρχισε να ασχολείται με πολιτικά ζητήματα (σ. 37).

Παρά το γεγονός ότι βρέθηκε επί χρόνια στο εξωτερικό, ο Μπακούνιν ισχυρίζεται ότι διατηρεί την ρωσική του συνείδηση (σ. 55), ενώ παράλληλα εκφράζει το «μίσος των Σλάβων για τους Γερμανούς» (σσ. 84-87, 91).

Επειδή ο Μπακούνιν έχει κατηγορηθεί κατά καιρούς, και μάλιστα από τον ίδιο τον Μαρξ, ως πράκτορας της ρωσικής κυβέρνησης, στην ανάγνωση της Εξομολόγησης ο αναγνώστης θα διαπιστώσει ότι ο Μπακούνιν προχωρεί και στην εκτενέστατη κριτική των πραγμάτων στην Ρωσία της εποχής του (λ.χ. της προβληματικής εκπαίδευσης του λαού [σ. 103], της εξαθλίωσης των Ρώσων αγροτών [σ. 106], της διαφθοράς [σ. 105], του καθεστώτος της δουλείας και του φόβου [σ. 109]), ενώ μάλιστα αναδεικνύει «την πίστη στην δυνατότητα, στην αναπόφευκτη αναγκαιότητα της ρωσικής επανάστασης» (σ. 101, σ. 114, σ. 163) και «το πάθος της καταστροφής» (σ. 136). Για την ιστορία θα σημειωθεί ότι ο διάδοχος του Νικολάου Α, ο Αλέξανδρος Β, υπέγραψε την εξορία του Μπακούνιν στην Σιβηρία (1857).

Εκτός των άλλων πολιτικών αναφορών (λ.χ. της αμφισβήτησης της

κοινοβουλευτικής δημοκρατίας [σσ. 117-119]) θα σημειωθεί ότι ο Μπακούνιν σκιαγραφεί το credo του: «Η αναζήτηση της ευτυχίας μου στην ευτυχία του άλλου, της προσωπικής μου αξιοπρέπειας στην αξιοπρέπεια όλων εκείνων που με περιβάλλουν, της ελευθερίας στην ελευθερία των άλλων» (σ. 121).

Σε μία συνολική αποτίμηση, θα τονίσω ότι το κείμενο της Εξομολόγησης είναι σημαντικό τόσο από προσωπικής, όσο και από ιστορικής και πολιτικής σκοπιάς. Ο αναγνώστης θα διακρίνει οπωσδήποτε την ειλικρίνεια της προσέγγισης των ζητημάτων εκ μέρους του Μπακούνιν, γεγονός το οποίο φαίνεται να επιδοκιμάζει και ο ίδιος ο τσάρος Νικόλαος Α' στά σχετικά σχόλια που έχει κάνει στο κείμενο.